D·N
23/12 1956

Debatten kring Förenta nationerna

För några veckor sedan hade Förenta nationerna en kort och på illusioner grundad högkonjunktur. Det talades om att organisationen äntligen givit ett bevis på sin styrka då den förmått åstadkomma fred i Mellanöstern. Det beaktades alltför litet att denna fred var ett resultat av Förenta staternas påtryckningar gentemot England och Frankrike, att den lätt kunde tydas som en triumf för samtidens utanför kommuniststaterna kanske brutalaste diktatur och att själva begreppet fred var tvivelaktigt i detta sammanhang, om inte de väpnade aktionernas inställande medförde en verklig uppgörelse. Sedan dess har eftertanken satt in och FN:s aktier har stadigt sjunkit. En bidragande orsak härtill har varit att man ännu inte sett några tecken på att FN är i stånd att eller ens allvarligt försöker att genomföra en mer hållbar och stabil ordning i dessa områden. Den viktigaste orsaken är sannolikt att FN:s reella maktlöshet så slående markerats genom att alla generalförsamlingens resolutioner mot den ryska Ungernpolitiken blivit utan varje effekt. Alltså: om FN såsom organisation verkligen åstadkommit något — vilket är osäkert — har det varit gentemot stater vilkas hållning och opinion svarar mot FN:s fredliga och demokratiska principer, men FN har varit helt oförmöget att hejda de aggressiva diktaturerna och att hävda allmänna rättsgrundsatser.

Till de mest uppmärksammade inläggen i frågan hör den förut refererade artikeln i Foreign Affairs, som författats av förre belgiske premiär- och utrikesministern Spaak, Atlantpaktens nyvalde generalsekreterare. En genomgång av Spaaks artikel visar att han knappast har något nytt att säga, men han uttrycker sig med för en politiker ovanlig klarhet och energi. "Det synes mig att aldrig tidigare har Förenta nationernas otillräcklighet stått så klar som nu. Trots dess skenbara framgång tror jag att organisationen aldrig kommit det totala misslyckandet så nära — såvida den inte snabbt söker återvinna sin styrka... Ehuru FN till en viss grad förekommit krig, fruktar jag — hur mycket jag än skulle önska att jag hade orätt — att organisationen är alldeles oförmögen att säkra rättens välde." I en stor del av den demokratiska pressen runt hela världen förs ungefär samma resonemang. Knappast på något håll krävs det att FN skall upplösas eller att vissa stater skall lämna FN; vad som krävs är ett förstärkande, en reformering av institutionen. Men hur skall det gå till?

Spaak tvekar inte om svaret. Det är hög tid, skriver han, "att ändra stadgan, att avskaffa vetorätten, att genomföra ansvarig röstning (vad det nu kan betyda), att bestämma att de som bryter mot den internationella lagen utan vidare skall uteslutas ur organisationen och att upprätta en verklig internationell armé".

Svar som dessa synes vara alldeles meningslösa. Var och en vet dock att vetot inte kan avskaffas utan att åtminstone Ryssland och dess satelliter lämnar organisationen, att uteslutandet av lagbrytare skulle leda till att dessa stater automatiskt ställdes utanför och att det är omöjligt att upprätta en internationell armé i det nuvarande FN, sannolikt omöjligt även om hela kommunistvärlden försvunne ur sällskapet. En sådan organisation som Spaak tänker sig kan helt enkelt inte komma till stånd och bli av universell omfattning under nuvarande förhållanden, hur önskvärd, hur nödvändig för fredens bevarande en sådan organisation än kan te sig. Spaak erkänner visserligen att det är besvärligt att bygga upp ett FN av denna tänkta beskaffenhet, men han talar om att svårigheterna och farorna borde mana till besinning och enighet — han kommer alltså med de vanliga välmenande fraser som det är brukligt att använda då man föreslår något som på en gång är eftersträvansvärt och omöjligt. Det är blott alltför naturligt att han efter en hastig visit bland dessa utopiska föreställningar börjar utreda frågan om Atlantpaktens stärkande; Atlantpakten är i dagens läge av ojämförligt större värde än FN, och här finns mycket att göra som kan göras.

Ett annat alternativ framförs av New York Times. FN blir inte effektivt, skriver tidningen med rätta, förrän organisationen kan göra något reellt för att få sina resolutioner åtlydda. Hur skall det gå till? "Hur kan vi få ryssarna ut ur Ungern? Hur kan vi hjälpa till att göra andra med tvång kvarhållna satelliter fria? Hur kan vi göra detta inom FN och utan krig?" "Det är", skriver tidningen förnumstigt, "inte frågor som får besvaras slarvigt". De borde tas upp i generalförsamlingen; de möjligheter som erbjuder sig är sanktioner, handels- och kreditrestriktioner, vägran att ha att göra med det skyldiga landet. Även "Ryssland kanske skulle finna det förödmjukande att bli behandlat som en paria". Det är förbluffande att en av världens främsta tidningar av önskan att förgylla verkligheten drivs att presentera så genomskinliga illusioner. Det är nästan omöjligt att tänka sig några effektiva sanktionsmöjligheter gentemot det kommunistiska blocket, och att förmå alla stater som inte hör till detta block att vägra handel eller rent av allt umgänge med de kommunistiska regimerna är ännu mindre tänkbart. Och tror någon människa att ryssarna skulle skämmas så inför ett hot att uteslutas ur FN att satellitstaterna frigavs?

Spaak säger sig vara överraskad, men också belåten över att FN fortfarande har så stor prestige i den allmänna opinionen. Det är lätt att förstå överraskningen, det är svårare att förstå belåtenheten. Ty övertro på FN är farlig likaväl som annan illusionism. Enligt ett gammalt och gångbart resonemang som ofta framförts i fråga om både Nationernas förbund och Förenta nationerna blir verderbörande organisation stark om vi tror på den. Ingenting kan vara orimligare: det hjälper inte alls att svenskar eller engelsmän eller amerikaner tror på NF eller FN, om fascister, nazister och kommunister är beslutna att begagna organisationen i fråga blott så långt den kan tjäna deras syften, men är redo att bryta mot dess bud, att lämna den, att bekriga medlemsstaterna då det passar deras aggressiva planer bättre. Om staterna verkligen hade förtroende för FN skulle de börja avrusta, avveckla Atlantpakten och andra allianser, alltså bli försvarslösa inför de onda makter som bryter lagen och freden. Dess bättre finns ingenstädes ett sådant förtroende.

Moderniserad kriminalvård

Nu är både straffrättskommittén och strafflagberedningen färdiga med sina vidlyftiga och svåra uppgifter. Bearbetningen av dessa problem, brottsbestämningen och påföljderna, kommer att hålla justitiedepartementet strängt sysselsatt under hela nästa år, kanske längre. Flera av de viktigaste frågorna har förberetts genom en första rådfrågning av olika remissmyndigheter — dessutom har strafflagberedningen, som nu senast överlämnat sitt förslag, offentliggjort huvudinnehållet i flera omgångar, så att man i förväg blivit upplyst om det viktigaste. Några större nyheter är det alltså inte tal om. Men programmet i dess slutgiltiga skick kommer att utlösa en intensiv diskussion i åtskilliga punkter, särskilt där det gäller tillämpningen, möjligheterna att bära upp reformverket så att det motsvarar de goda avsikterna.

Experterna är själva medvetna om att utförandet kan bli vanskligt. En upprustning — främst av skyddskonsulentkåren — är för närvarande i hög grad behövlig, men kommer att bli "än mer oundgänglig" om den tilltänkta skyddslagen godtas, säger de på ett ställe. Arbetsuppgifterna vidgas — men skall det gå att sköta dem bra när kriminalvården i frihet redan nu "befinner sig i ett krisläge"? Flera moderniseringar inom kriminalpolitiken har tyvärr blivit pappersreformer på grund av svaga resurser. Om rätten för domstol att överlämna tilltalade till särskild nykterhetsvård heter det karaktäristiskt nog att "nykterhetsvårdens resurser och handhavande blir avgörande för tillämpningen".

Här planeras nu en radikal omläggning av den villkorliga domen, tillsynsnämnder som har rätt att "omhänderta" dömda en begränsad tid, skyddsfostran i stället för ungdomsfängelse, skyddsinternering och särskild nykterhetsvård där fängelse förekommit hittills, noggrannare personundersökningar — allt personalkrävande åtgärder. Trycket lättar nog för de slutna anstalterna. Men den vård som krävs i andra former ställer oftast större anspråk. En särskild kommitté utreder hur man skall förstärka skyddskonsulenterna, ge dem assistans genom frivilliga krafter. Den saken är ytterligt viktig. Utan att den ordnas tillfredsställande blir hela skyddssystemet underminerat. Beredningens humana riktlinjer är lovvärda, det är angeläget att den får det begärda stödet. Man skall bara från början göra klart för sig att det är ett grundvillkor att ha ett stort antal skickliga, intresserade kriminalvårdare för den utvidgade fria kriminalvården.

Den nuvarande villkorliga domen har illa skamfilats genom missbruk och dålig eftersyn. Praktisk erfarenhet, bestyrkt genom nytt statistiskt material som beredningen lägger fram, ger vid handen att det är ändamålsenligt med en uppdelning av det gamla klientelet i två huvudgrupper med olika behandlingsformer: en uppdelning i renodlad villkorlig dom för tillfällighetsbrottslingar med gynnsam prognos och för de andra "skyddstillsyn" med bestämda förhållningsregler.

I samband med denna differentiering är det meningen att de stela tidsbestämningarna för medgivande av villkorlighet (maximum ett års straffarbete, fem år utan frihetsstraff) skall försvinna. Domstolarna får större rörelsefrihet, kan ta hänsyn till omständigheterna, till utsikterna att få felande på rätt spår. Riskerna för att detta nedrivande av barriärer skall leda till missbruk är inte så stora. Fördelarna är däremot betydande. De sakkunniga fäster med rätta stor vikt vid omläggningen. Domstolsjuristerna och lekmannanämnderna delar i allmänhet beredningens åsikt om betydelsen av att det inskärps att myndigheterna med allvar reagerar mot brott. Men då är det också viktigt att brotten blir upptäckta och att beivrandet av brott följer något så när snabbt efter handlingen. I den delen har utredningen ett resonemang som förtjänar återges. För det första: upptäcktsrisken borde ökas genom att polisväsendets effektivitet höjs. För det andra: "Genom tidsutdräkt med den rättsliga påföljden kommer hotet därom att förlora åtskilligt av sin avhållande verkan. Sambandet mellan brottet och dess rättsverkan blir genom tidsutdräkt också mindre åskådligt och därigenom mindre effektivt som medel att påverka allmänheten." I båda dessa avseenden är det nuvarande tillståndet avgjort dåligt.

Den nya kriminalpolitiken förutsätter ett kraftuppbåd som organiseras planmässigt efter flera linjer och genomförs i anslutning till lagreformerna.

Abortfrågan

I en rad sakliga och objektivt hållna reportage har Dagens Nyheter redogjort för skilda uppfattningar kring den för någon tid sedan utarbetade redogörelsen för abortfrågans läge i Stockholm. I anslutning till dessa reportage har borgarrådet Hjalmar Mehr i gårdagens tidning gjort ett inlägg.

I flera viktiga principfrågor kan vi oförbehållsamt instämma med hr Mehr. Det är angeläget att de redogörelser och den kritik som givits inte leder till någon reaktionär omsvängning i abortfrågan, eller rättare sagt inte stimulerar de reaktionära krafterna på detta område. Att utdöma tvåläkarintygen som underlag för abort vore sannolikt riskabelt, även om det är tänkbart och kanske vore fördelaktigt att en snabb kontroll av dessa intyg skulle kunna genomföras. Att aborterna kommer till stånd så tidigt som möjligt under havandeskapet är ett lika självklart som väsentligt krav, med styrka flera gånger framhävt i tidningens reportage. Viktigt är att de kvinnor som söker abort i så stor omfattning som möjligt garanteras diskretion och sekretess och att de behandlas med all möjlig varsamhet. På dessa avgörande punkter torde enighet råda bland alla dem som håller på att abort bör kunna komma till stånd i de fall där lagstiftningen för närvarande medger en sådan möjlighet.

Borgarrådet Mehr tycks emellertid bra lätt gå förbi de frågor som inom enighetens ram återstår att diskutera. Förvånande är att hr Mehr inte läst den verkställda utredningen, som dock är lätt tillgänglig; hr Mehrs inlägg visar att detta förhållande gör honom benägen att stanna vid allmänna uttalanden i stället för att gå in på de mera speciella spörsmål saken gäller. Med rätta säger hr Mehr att de sociala synpunkterna inte bör komma bort i debatten. Men dessa sociala synpunkter får inte förleda oss att bortse från de sakfrågor som det just nu gäller; någon bristande känsla för det mänskliga lidandet finns förvisso inte i Dagens Nyheters reportage. Det måste även från dessa synpunkter finnas rätt att granska om formen med tvåläkarintyg missbrukas, om en kontroll beträffande dessa intyg kan genomföras utan ökad tidsutdräkt för aborten, om läkarnas ekonomiska förmåner varit av betydelse i sammanhanget och framför allt om på detta sätt det blivit lättare för välsituerat folk än för andra att erhålla abort. (Självfallet vore det bäst om alla vid abort kunde få privatrum, men det är inte detta, utan den onormala anhopningen av privatpatienter som här berörts.) Dessa i detta sammanhang centrala frågor går hr Mehr nästan alldeles förbi, helt naturligt då han inte läst utredningen. Vi vill slutligen göra en reservation mot hr Mehrs metod att som en huvudpunkt i sitt resonemang dra fram vad en läkare för några år sedan påstås ha sagt, alldeles särskilt som läkaren i fråga med bestämdhet förnekar att han fällt det påtalade yttrandet till en patient.

Göta kanaltrafiken

kom i samband med prisstegringarna 1951 i farozonen. Under senare år fram till 1955 har emellertid rörelsen någorlunda gått ihop för det traditionsrika ångfartygsbolaget. Antalet försålda hyttplatser har nästan fördubblats mellan 1952 och 1955. Det kommer därför som en obehaglig överraskning att bolaget tvingas att träda i likvidation vid årsskiftet. Anledningen är en del olyckshändelser som inträffat i sommar — främst grundstötningar beroende på dålig markering av farleden. Kostnaderna har blivit relativt stora — 150 000 kr — och det är mer än vad bolaget kunnat bära med sin tidigare ansträngda ekonomi.

Bolaget har uppvaktat handelsministern om ett statsanslag för att täcka förlusten, men denne har inte ansett sig kunna ge några utfästelser. Det är beklagligt att hr Lange inte starkare engagerat sig för denna sak. Vi skulle tro att allmänheten finner det mycket befogat med ett handtag från statens sida för att rädda den unika turistattraktion som kanaltrafiken utgör. Man kan i sammanhanget också tala om kulturhistoriska värden. På det ekonomiska planet går det att hänvisa till den dollarvaluta som inseglas. Här är det ju inte fråga om att täcka ett årligt driftunderskott, utan om en engångsåtgärd i en besvärlig situation. Staten ger förhållandevis små anslag till turistreklamen. För denna utgör kanaltrafiken ett starkt kort. Att rädda passagerartrafiken är också att ge den svenska turistreklamen ett välbehövligt stöd. Man får hoppas att riksdagen ställer sig förstående om frågan motionsvägen tas upp i denna.

Dagens Nyheters redaktionsledning

Vid uppnådd pensionsålder avgår med årsskiftet politiske huvudredaktören, fil dr Leif Kihlberg, för att ägna sig åt vetenskapligt arbete — närmast Dagens Nyheters politiska historia 1889—1921.

Den politiska avdelningen kommer som hittills att stå under direkt ledning av tidningens chefredaktör. I redaktionsledningen inträder som inrikesredaktör docent Kurt Samuelsson och som utrikesredaktör fil kand Ulf Brandell; kulturredaktör är som tidigare fil dr Olof Lagercrantz.

TRELLEBORG UTFALLSPORTEN

Mesta SJ-trafiken via Rügen, plan av avgående Skånechefen

Från Dagens Nyheters Malmöredaktion

MALMÖ, lördag.

En svensk fågelvägsled mot kontinenten längs den gamla svenska kungsvägen söder ut från Trelleborg mot Rügen och Berlin är ett av de projekt som SJ:s omåttligt populäre distriktschef Rudolf Markland i Malmö gärna skulle velat vara med om att förverkliga. Han hinner tyvärr inte med det eftersom han enligt statens omutliga bestämmelser skall pensioneras på nyåret, men han har stökat undan förberedelserna i förväg så efterträdaren har bara att fullfölja tanken.

Lagom till sommartidtabellen 1958 kommer de två nya jättelika östersjöfärjorna, en svensk och en östtysk, som äntligen skall avlösa de 50-åriga veteranerna "Konung Gustaf V" och "Drottning Victoria" i trafik på Sassnitzleden. Till den tidpunkten bör östtyskarna också ha klar en ny färjestation på ön Rügen som skall ersätta den urvuxna Sassnitz Hafen, avslöjade distriktschefen Markland vid en avskedsintervju med DN på lördagen. Det är alltså det han hållit på att övertyga Deutsche Reichsbahn om under sina täta visiter i Östberlin senaste året.

Den nya hamnen skall ligga på Rügens nordsida sydväst om Arkonas fyr, och när färjorna kan gå direkt på den i stället för att göra svängen runt ön betyder det att överfarten kortas med en och en halv timme eller en fjärdedel av

Rudolf Markland

restiden. Dessutom slipper man från de vanskliga isförhållandena i Sassnitz som ofta ställt till villervalla i vintertrafiken på Tyskland.

Fortsätter som skånsk turistchef

Att distriktschefen är en styv förhandlare i internationella sammanhang har han hunnit visa många gånger under de fyra år han suttit i Malmö. Om någon verkligen skulle kunna få östtyskarna att fullfölja Rügenplanerna så vore det han. Dessbättre fortsätter han efter pensioneringen från SJ direkt som skånsk turistchef, så han bör kunna få ett ord med i laget även under kommande år.

Idéer har han så det förslår. Visserligen har han under sina år i Malmö varit tvungen att lägga ner inte mindre än sex bandelar, men han har kunnat göra det utan samvetskval. Minst lika många och betydligt räntablare förbindelser har han skaffat i stället. Sommarleden Trelleborg—Travemünde var ett av hans goda uppslag. Snabbförbindelserna till sommarparadiset Bornholm ett annat.

Nu drömmer han om permanent helikopterförbindelse Malmö—Köpenhamn och att snabbtåget "Skåningen" skall fortsätta från Stockholm direkt till Hamburg.

När de nya Sassnitzfärjorna blir klara finns det inte längre någon anledning att låta våra kontinentförbindelser gå den besvärliga vägen över Danmark, säger den avgående distriktschefen. Trelleborg är vår naturliga utfartsport mot söder.

De politiska förhållandena i det delade Tyskland bör inte hindra oss från att utnyttja den snabbaste och den mest ekonomiska vägen mot kontinenten.

Köpenhamn blir Nordens vändskiva

Trafikutvecklingen understryker annars allt tydligare att Köpenhamn är Nordens huvudstad. Där har man redan i Kastrup ett centrum för flygtrafiken som Stockholm sannolikt aldrig får maken till. När Öresundsbron blir verklighet om något tiotal år finns det ännu mindre anledning för oss sydsvenskar att resa norr ut när vi skall till storstaden. Köpenhamn är på väg att bli hela Nordens vändskiva, säger han på sitt järnvägsspråk. Där satsar man också något för att dra till sig resenärer. 2 000 hotellrum bygger Köpenhamn under nästa år. Får vi så många i hela landet?

Den ungdomlige 65-åringen från det småländska Målerås sitter och leker med framtidsprojekten. 50 intensiva år i SJ har lärt honom det mesta om hur folk vill ha det på sina resor. Och även om verket är stort så har han aldrig låtit någon god idé gå till spillo i papperskvarnen. Det vet åtminstone skåningarna, även om de bara fått rå om honom hans fyra sista tjänsteår.

Oljekris enda arbetshindret för metallarbetare i lägren

Utan att uttagningen av Ungernflyktingar till Sverige siktat på de "matnyttiga" har det nu visat sig att omkring 1 200 av de 4 000 flyktingarna är metallarbetare. Dessa kan i regel placeras ut direkt i arbete, men just nu fördröjs detta av oljekrisen, berättade överdirektör Erik Montell i arbetsmarknadsstyrelsen vid en presskonferens på lördagen.

En annan stor grupp består av ingenjörer och tekniker. Vidare finns det textilarbetare, lantarbetare, byggnadsarbetare, kontorister etc. Musiker och hembiträden har inte kommit så många, men det finns ett 20-tal i Ungern utbildade läkare och ett 20-tal som är delvis utbildade i hemlandet. För dessas del hoppas man kunna återuppliva den nämnd som på sin tid tog hand om importen av de österrikiska läkarna.

Några företag i verkstadsfacket, bl a Separator i Tullinge, har besökt en del läger och tagit ut arbetare, Separator ett 40-tal. Här har arbetsmarknadsstyrelsen också lovat hjälpa till med en familjebarack för att ordna bostadsfrågan. Annars är c:a 2 000 av flyktingarna ungkarlar respektive ensamma kvinnor, varför bostadsfrågan blir lättare att ordna. De 570 familjerna hoppas man kunna placera på sådana orter där det finns bostäder men råder brist på arbetskraft. Av bostadsskäl placeras inga i storstäderna.

Flyktingarna är nu placerade i 27 förläggningar från Falsterbo i söder till Öregrund i norr. De får där undervisning i svenska i avvaktan på att av arbetsförmedlingarna kunna placeras ut i arbetslivet. Ett 50-tal har tagits in på sanatorier och en del åldringar och ensamma mödrar med barn tas om hand på samma sätt som svenska medborgare i motsvarande situation. I fråga om studenter och gymnasister ämnar man så långt det är möjligt bereda dem tillfälle att fullfölja sina studier. De flyktingar som saknar lämplig yrkesutbildning får sådan utbildning genom nya omskolningskurser som skall sättas i gång.

Behovet av tolkar har klarats oväntat bra, säger till sist överdirektör Montell, tack vare att vi tidigare haft viss invandring från Ungern. För övrigt finns i Öregrundslägret två "dubbelflyktingar" som talar svenska. De kom först hit i samband med Bernadotteaktionen, reste sedan tillbaka till Ungern och har nu måst fly på nytt.

PRESSGRANNAR

Ju mer som Stor-Stockholm byggs ut, ju mer de små villastäderna, municipalsamhällena och köpingarna fogas samman genom att friområden mellan dem bebyggs, ju mer enheten växer fram, desto nödvändigare blir det att planera just för den stora kommunen, den som går utöver kommungränserna, skriver Expressen (fp). Och då tvingar sig också en ny kommunform fram. Vi måste — om problemen skall kunna bemästras — få en Stor-Stockholmskommun av något slag. Gärna en där de nuvarande kommunerna eller delar av kommunerna bildar nya typer av underkommuner, som har kvar viss självstyrelse. Men skall man därvidlag få ändamålsenliga och riktiga småkommuner, så måste en rad av de nuvarande kommungränserna brytas ned och nya bildas:

Inför trycket av den växande bostadskön i hela Stor-Stockholm, inför de stora trafikuppgifterna, inför sjukvårdsfrågornas växande betydelse har man börjat komma till insikt om att det går inte längre att bara låta den egna insatsen och det egna intresset stanna vid den egna kommungränsen. Redan nu har ett vidgat samarbete inletts mellan Stockholms stad å ena sidan och förorternas samarbetskommitté å den andra. Men detta samarbete, hur nyttigt och värdefullt det än är, räcker inte, kommer inte att klara upp de stora frågorna när dessa hårdhänt tränger sig på. Det behövs fastare former, oavsett om dessa nu skall bli storlandstingets eller några andra likartade.

Regeringen har faktiskt riksdagens uppdrag att följa utvecklingen på detta område. Men när man som inrikesminister har bondeförbundsledaren hr Hedlund, som saknar intresse för frågan och som är bunden genom sitt partis rabiata Stockholmshat, kan man tyvärr inte vänta sig mycket därifrån. Det är en försummelse som kommer att stå invånarna i Stor-Stockholm dyrt. Som avsevärt kommer att försvåra en vettig planlösning och en snabb lösning av bostadskrisen. Regeringen har därvidlag som sagt ett stort ansvar genom sin försummelse.

Långtidsutredningen har pekat på att samverkan inom Stockholmsregionen är en ofrånkomlig förutsättning för att bostadsbyggandet skall kunna höjas till den nivå som behövs för att komma till rätta med bostadsbristen. Här har både regeringen och kommunerna ett stort ansvar för att lämpliga samarbetsorgan skapas.

De östtyska cisternbyggarna i Luleå har rest hem och lämnat ifrån sig ett halvfärdigt arbete. Även med hänsyn till arbetsresultatet har "importen" visat sig vara förhastad, konstaterar Stockholms-Tidningen (s):

Nu får svenska företag överta det dåligt skötta jobbet och beställarna har att motse mycket trassel — kanske processer och betydande kostnader — innan affärerna kan klaras ut. Det blir, om inte annat, en nyttig läxa för framtiden, och för sådana har man ju alltid att betala dryga lärpengar. Men nog finns det skäl att fråga sig, om det verkligen var "oundgängligen nödvändigt" med denna import av främmande arbetskraft. Var de tilltänkta besparingarna verkligen så stora, att de kunde utgöra ett bärkraftigt motiv? Så överflödande är ju ändå för närvarande inte "arbetstillgången" i landet, och nu visar det sig ju i alla fall, att svenska arbetare kan och måste ta sig an uppgifterna.

Talet om att främlingarna underkastats en någorlunda effektiv bevakning är det inte många som tror på, allra minst Luleåborna. När det nu också visar sig att Stahl und Montagebau sölat i högsta grad med arbetena där uppe och till på köpet nu antagligen måste överlämna dessa till svenska företag, så har det blivit alldeles för mycket lök på laxen, Vi brukar inte i onödan tala om skandal, men den här gången är det svårt att låta bli, skriver Östergötlands Dagblad (h):

Vad cisternbygget i Norrköping angår så tycks östtyskarna nu satt alla klutar till för att få arbetet färdigt. Men det är nu, det. Tidigare har man gjort den erfarenheten att de östtyska "specialisterna" legat avsevärt efter svenska cisternbyggare här vad effektiviteten beträffar. Arbetet är också starkt försenat. Ändå har det faktiskt inte varit så kallt här i Norrköping att byggarna en aning söderifrån måst ha svårt hindrande ullvantar på sig. Vi får under alla förhållanden hoppas att cisternerna här inte blir så buckliga som i Västerås utan kan duga något så när åtminstone.

Hr Mehrs demagogi i fråga om bostadssparandet imponerar inte på Upsala Nya Tidning (fp):

Mannen använde underliga ord om att privat sparade pengar skulle vandra ut på bostadsmarknaden som "brutala pengar" därför att de skulle ge bostadskontrakt snabbare åt spararen än åt den, som hade det så illa ställt att han ingenting kunde spara. Argumentet har hörts tidigare och låter bestickande men är innehållslöst, eftersom det inte är fråga om att minska den statliga långivningen vid ökat privatsparande utan att låta den, som inte kan spara, efterfråga bostäder i vanlig takt, medan bostadssparandet ovanpå denna gängse miniproduktion av bostäder skulle ge ett lägenhetstillskott, som visserligen gick till spararna men som samtidigt lättade på trycket i kön av icke-sparare.

Det är märkligt hur litet statsmakterna gjort för att befordra strävan att skapa ett eget hem. Tidningen konkretiserar detta med ett exempel:

En person med 15.000 kr. i årsinkomst — c:a 12.000 efter skatt — förbrukar detta för sin familjs uppehälle. Säg att han nu vill spara till insatsen i en villa. Han ökar sin arbetsprestation genom övertidsarbete och extrainkomster så att han under nästa år och fem år i följd får en årsinkomst på 21.000 kr. brutto. Efter skatt blir det något över 15.000 kr., varav följer att han på fem års intensivt övertidsarbete för att skaffa pengar till det egna huset tjänar 30.000 kr. brutto men av dem får behålla och kan spara 15.000 kr. själv. Resten försvinner i grund- och marginalskatter i statskassan.

Den dag han sätter in sina 15.000 kr. i förverkligandet av det egna hemmet har han alltså måst erlägga 100 procents straff- eller omsättningsskatt på den del av huset, som han tack vare intensivt merarbete kunde betala kontant.

Det är under sådana omständigheter inte förvånande att det är brist på kapital för bostadsbyggandet och att den enskildes vilja att göra extraansträngningar och spara för den egna bostaden inte motsvarar statsmakternas illa underbyggda förväntningar, tillägger tidningen.

DAGENS NYHETER
TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon: 22 40 00
Telefonannonser: 24 05 00
för rikssamtal: 22 40 20
Telegramadress: *Dagenyheter*
Postgiro- 1616 (för annonser)
nummer 1617 (för prenumeration)
Chefredaktör: *Herbert Tingsten*
(Träffas säkrast kl. 13.30—14.30)
Politisk huvudredaktör: *Leif Kihlberg*
Redaktionschef och ansvarig utgivare: *Sten Hedman*
Dagens Nyheters Aktiebolag: Verkst. direktör: *Helge Heilborn*

PRENUMERATIONSPRISER
A — Stockholmsupplagan

	Stor-Sthlms tidningsområde	Övriga landet
Månad	kr 7:50	7:—
Kvartal	kr 22:—	20:—
Halvår	kr 43:50	39:—
Helår	kr 87:—	78:—

ANNONSPRISLISTA daterad 1/7 1956 tillhandahålles på begäran.
Från starten nr 31 014
Dagens Nyheters tryckeri Stockholm 1956.

ITALIEN
Målet för en semester i sol
Upplysningar genom resebyråerna eller genom Italienska Statens Turistbyrå, Strandvägen 7 A, Box 14040, Stockholm 14.
Observera den nya adressen!
Turistbyrån är öppen månd. kl. 13—19, lörd. kl. 10—13, övriga vard. kl. 10—16.

EXPRESSEN
utkommer varken julafton eller juldagen, men
ANNANDAGEN
smäller vi till med ett riktigt sprängladdat
HELGNUMMER
som kostar 40 öre, men knappt 1 öre sidan...
på MORGONEN
är tidningen redan ute i hela landet med
GOD, GLAD JUL

Chanserna passerar revy

Dagens Nyheters annonssidor efter text bjuder landets vidaste utblick över möjligheternas värld. Det lönar sig att hålla utkik genom det fönstret.

Annonser är också nyheter — de flesta står i
DAGENS NYHETER